

Pridplata

na cih god 1 fr.
na pol. god. 50 n.
Za stranu zemlju
1 fr. 25 nov.
Izlazi svake dru-
ge nedilje u
Četvrtak.

BUNJEVAČKA I ŠOKAČKA VILA.

List za pouku, zabavu i gazdinstvo.

Oglasi se prima-
ju po navadnoj
cini. Rukopisi ne-
ka se šalju u na-
plaćenom pismu.
Dopisi bez podpi-
sa se neprimaju.
Dopisi se nevr-
ćaju.

God. III. U Kaluči

U Četvrtak 20. Veljače 1873.

Broj 7.

MAJKA U TUDJINI.

Da, da — simo te je vrgla
ruka tudja, ruka hladna, —
od srca te meni trgla,
da te budem viekom gladna : —
ne bilo mi rekši, spominjanja,
nebudi mi dike ni ponosa,
ne bilo mi loze ni lozice,
kam' li pozna radovanja moga !

Miruj! — sad mi malo sviće, —
sad me pamet natrag nosi
tamo, gdje se žensko biće
i nehoté pita : što si ? :
gdje se gane život ljubve čiste,
gdje ti leži čedo pod srdašcem,
gdje ga štiti pojas od vjenčanja,
gdje ga hrani sila Svevišnjega.

Već odonda zloguk — ptice
obletahu moje dvore,
već odonda moje lice
salne, gine — moj Davore ! :
ćuko to bi, — hu ga tamo gdje je !
pak vampiri, pómiš — vječni, *)
sovoljuga, — sve ne mani noćne, —
tebi, zlato ! — kobcu kobeć hudu.

Škrgut, hukot, cikot drečni,
škripu, režu, podsmjeh vrazji
u pol noći slusah — vječni ; —
bud' mi, tobož, sanak blažji :
nije šala, materom se čutit ;
nije šala, pola noći tuče,
kadno treba mira i pokoja,
pak ti čedu zloguk sudbu dieli !

Hu vas ! — éa vas zloduhovi ! —
bar mi ovdje nesienite
čeda moga grobak ovi,
niti mene cvilovite, —

kojoj ste mi, ljubvom nadahnjenoj,
prometnuli sreću u nesreću,
da tuj kukam u tudjini hladnoj,
a na grobu prvienca svoga.

Hu vas — strige i bauci ! —
da mi duši laglje bude,
da me vaši mukli zvuci
liše boli moje hude : —
nosili vas vihri na sve strane !
mlatilo vas svagdje oštro granje !
gutala vas sva bjesnila morská !
paklenske vas razevirale vatre !

Zvuk se čuje od daleče,
od nekoje tihe doli ;
majka sklopi ruke kleče,
pak se Ma j e i tako moli :
sunce mi je na vrhuncu svome,
zvučak zvonca tebe pripominje :
daj mi sile, daj životu snage, —
ta i ti si moje sudbe bila.

Blag lahorac ono puše, —
mašta mi se uredila ;
sad sam nekak mirne duše,
ha ! znam, kog sam uvredila :
prosti, bože, bože svemogući ! —
i vi božja stvorenjića mala,
koja sam vas slovom proklinjala
oprostite razeviljenoj majci !

Knjiga me je naučila : —
svako stvorce toga svieta
sila je božja izručila
samo dobru — svoga cvieta : *)
i Vas nam je dragi bogo dao,
da nam noćju lepršete budni,
da triebite kukce i mušice,
i stotine naših dosadnica.

A što sam vas riečju hudom
u sviet vrgla, — znajte sada :
zamala mi svakim bludom
dušu splelo — praznih náda :
a što krveca za mladosti srkne,
čim se duša za mladosti hrani ;
tim ti mnogi u grob legne hladni.
Lahko l' vike, al odvike težke !

Sad već znadem, zašto plačem,
zašt nebesa bunih gori ;
ranjeno mi srce mačem,
što mi čedo tuj umori
smrtea huda na zemljici tudjoj,
gdjeno nejma brata ni sestrice,
niti roda ni Koljenovića,
do li mene sinje Kukavice.

Dok je mene, još ikako ;
al kad i ja kosti složim :
onda, dušo, baš nikako,
već svu spomen rukam božjim :
danju ée te sunce njegvo grijat,
bliedi mjesec noćju obasjivat ;
danju četi ševa ptica pojít,
noćju crvak tvim se bielom gojit.

Ja éu onda pozvat Vilu,
da mi zlatni put pokaže,
dušu da mi nosi k — cilju,
gdje se život pravdom važe : —
Sladko li éu s — njome prhut gori,
bogu samo gdje se vječno dvori ! —
A tamo ée tebe stalno najti —
s bogom dušo ! — tvoja draga mati. *)
U oči Dušica 1872.

Skender Fabković.

*) Sišmiš — netopir.

*) Misli se čovjek, najuzvišeniji to cviet
zemaljski.

*) Pjesnik kani u ovoj pjesmi iztknit zao upliv praznovjerja,
koje u djetenstvu sakupimo. Evo. Mati smrtju djeteta sbrunjena u l.
dieleu svom poetičnom silom proklinje one nemani. Drugi dio navraća
majku na protivni misao. Pozdravljenje sjeti ju na

jega čeda, pak se kaje, što je povjerovala u ništetnost nakaza, kaje so,
što je tim boga uvriedila, koj gospoduje nad svim stvorovima. U to iz-
povida, da kuka, da leleće samo zato, što joj bijaše čedu unrieti u tu-
djinu, gdje ga iza nje neće nitko žaliti. Ured.

U T R I P U T A . . .

Šetala se golubica bela
Sridom staze dive kud prolaze,
A sa svojim golubom bijelim ;
Al besidi golubica bela,
A golubu svome bijelomo :
„Moj golube ! milost ti od ljube.
Ajd golube ! moje milo perje
Milo perje primilo biserje.
Ajd golube ! da stirlamo dive
Ljubeljljive minjaj mo celive.“ !..

To golubu bilo ništo drago
Pa on ljubi golubicu svoju :
Zasobice u tri puta lice
U tri puta u golubja usta . . .
Al gledale to mladjane dive,
Ta glodale i čas planu lica,
U gledanju zaboli jih serca.
Bi gledanje njevo bolovanje !.
Ljuta bola na serdašca pala,
Lika traže lik jim nepomaže ;

Neb'jih likar izdravio likom ;
Niti majke svojim sladkim mlikom.
Niki vele da su urečene
Od te bole nek se Bogu mole .
Drugi vele da su zaljubljene
Od te bole golube nek ljube
Ta divojko neženjene momke
Zasobice u tri puta lice
U tri puta u medena usta !.
Jukić.

DALI JE BOLJE RAZKOMADANO ILI UJEDINJENO ZEMLJIŠTE?

Nema spasnosnig posla, već bližnje poučavati na ono štoimje koristno duši i tielu. Al nema ni tegotnig jel svaki nauk treba da unidje u pamet i sree, pak tako urodi spasonosne posljedice po dušu i tielo. Al u pameti se zadržaju predsude, ko je su najznačajni dušmani svakog napridovanja, a u sreću side strasti, koje s najoštrim oružem priče ulazak svakoj korištnoj nauki.

Usljed ovog tkogod obavlja nezahvalnu dužnost učitelja taj obilno dobiva izkustvo: da je navadno čovjek sam sebi najiztrajaniji neprijatelj. Jerbo osim predsuda i strasti na put nauke staje i sobstvena oholost, koja se pobojava za sobstveno dostojanstvo i scienu: da će se ovo povriediti, ako će se strana nauka primiti.

Al poklem je stanje pojedinih neodiscipliniranim načinom skopčano s obćim stanjem, radi toga kada ovo pada ni ono se neće na dulje u visini uzdržati, zato pravi čovjekoljub neće se suzbiti u svojem revnom nastojanju: da obće dobro promakne mah bi kolike bile one predsude i strasti, kojemu na put staju. Nauka je ove naravi koju ima svietlost, zamračuje ovu oblaci onu predsude i strasti al vremenom ova prodre oblake i razsvietli nebeski prostor, ona ne prikidnim opetovanjem i neumornim trudom privali predsude i nadvlada strasti, i prokreći stazu da dopre do uma i srea u čovjeku. Sila je poljodjelacah na svietu, jerbo svaki čovjek mora da jide kruva, pak ako zapitaš mah kojeg, onog na sjeveru ko onog na poldnevju, onog na iztoku ko onog na zapadu, bil volio da muje zemljište u jednom trubu odmireno, ili da mu je razkomadano? bez oklivanja bi odgovorio: da bi najvolio da mu je zemljište u jednom komadu izmireno. Ovo leži već u prirodi čovjeka: da miluje rad obavljati, da ga neprikida, jerbo badava ovamo onamo trećat nemiluje. Zato kada hoće da ide na kakav posao, sav alat izkupi, da mu bude pri ruci, jerbo bi mu živa bolest bila, da mora tražiti koji i za njim ići, kada bi mu potrieban bio, da ga uporablja. Ipak šta vidimo u našoj Evropi? da su zemlje ponajviše izkomadane i onde bile, gdje bi se u jedno mjesto najlakše poslagati mogle.

Dok šume nisu bile izkrčene, dok ležeće vode nisu bile izvedene, dok riecke nisu bile nasapima opasane, donle je upogibelenje ploda ovako stanje mjestimice iziskavalo, i dok su spajije desetak sabirali, i robotom se poslužavali don le je njihova korist tribovala, da se pojedinih posednika zemljišta komadaju, jerbo ovim načinom su oni sve plodove u jednom komadu imali, dakle nadgledati i svojinu primati najlakšim načinom mogli; dočim onda da su pojedini zemljišta u jednom komadu imali — oni bi svaki plod zemlje u silni komadi nadzirati morali što bi grigledanje i desetine sabiranje veoma obterešilo bilo. Što je dakle za korist spajija uvedeno, to su poljodjelci tako upili u glavu: da su povierovali, kada je to za njihovo pojedino dobro uvedeno postalo.

Oni dalje i nemisle, jerbo time netaru glavu, kako bi se moglo zemljište plodniiim, učiniti, da se tereti državni, gradjanski, i obitelski, koji se na zemljište oslonjaju, lakše snositi mogu. Pak onomu ko napomene da bi koristnie bilo zemljišta ujediniti, izidju na susret predsudam i strastima; koje navadno izražavaju velikim i smionim glasom ljudi: koji posiduju mnogo bezobraznosti s oholostju pomišane, al veoma malo uvidjavnosti.

Ovaki ljudi sami nisu kadri misliti, a druge svojom bukom i vikom u mislima sbunjavaju, dočim mudrie prietnjam suzbijaju. Ovim načinom mnoge obćine ostaju po starom, premda nijedan razlog neznađu navest: radi kojeg se opiru obćem dobru. Ako ne sebičnost gdje kojih koji dobre zemlje posiduju, i strave se: da bi o novoj diobi ove izgubili. Sebičnostima narav onog slipeca koji premda osića da nevidi, ipak odbija vodju, da se kakogod i drugi neosvidoče o njegovoj slipeći. Jer mah je kakva plodna zemlja ako je razkomadana, nemože onaj plod uroditi, ako se sve u račun uz-

me, što ujedinjena ako je i najgorja u ataru može ploda doneti, u ruku revnog i umnog poljodjelca.

Nejednakost atara, nahod leda ovo su okolnosti koje jednako vojaju za ujedinenje, košto i za razkomadanje zemljišta. Nejednak je atár ipak ostavljate zemljišta razkomadana, i tako najboljima vriedjate pravednost, jerbo je sad jednog zemljište dobro a drugog lošo i ovo lošo ni jednim pedljom nije dulje ni šire nego ono dobro. Gdje je ovde pravda? kada u stanju ujedinenja barem ono što je lošo izjednačava se širinom i duljinom, i tako se barem približujemo pravici i otvaramo prigodu, da se umnim djelovanjem i ono loše zemljište popravi; pak vremenom nadidje ono dobro plodom buduće je ono manje i tako se u kasnim godinama ono naknadi, što je valjda u ranim izgubljeno. Al ako je zemljište razkomadano, onda lošo ostane u nevaljanom stanju i nikad se nepravda neizravnava.

Drugima bojaz utirava mogućnost tuće, ovo je u ruci božjoj u svakom slučaju, i sada kada su zemljišta razkomadana s godi se: da jedno pobije a drugo cilo ostavi, sgodi se da cio atar u prah sabie, kada je zemljište razkomadano i potuče ga led, onda su posjedniku svezane ruke, i svevnuje na onu godinu propalo. E al kad on ima sve svoje zemljište pri rukuh, da snjime po svojoj uvidjanosti vlada, onda ako je već ljeo proletilo barem za piću šta može zasijati. Ako je pak ova nesgoda njega ranie sastigla, onda će se postarat, da i kasnim zrnom nješto naknadi. Ipak ova bojaz prama velikom cilu ujedinenja zemljišta uzima oblik one koja nebi sijala zrno, jerbo je moguće da će ga ptice pokupiti.

Proti ovakve nesgode nema lieka već prvi je revna i skrnšena molitva da tuču Bog odvrti, a drugi da se plod osigura, i onda će mo barem jedan dio izgubljena ploda učuvati. Ona primjetba što se povlači na pašnjak, u pogledu ujedinenja zemljišta nema nikakve važnosti, premda ujedinenje njiva, nestoji u nerazdrišljivom savezu s pašnjakom, koji i u ovom slučaju može u dosadanjem stanju ostati, ako bi obćina za koristno pronašla, i dozvoljila: da i oni koji drugie nisu zemljoposednici, stoku kakvu mogu na njemu izdržavati.

Dakle obziri kojibi se imali u obće smatrati, ni jedan nije takov, da bi se ujedinenju opiro. Što više i oni koji se kao protivni navode, ako se pod razborito razpravljanje stavu nukaju zemljoposjednike da uz ujedinenje zemljišta privole. A drugi svi, koji iz obdiloovanja zemljišta izviru, važnostju svojom siluju svaki zdrav um: da se odlučii na ujedinenje zemljišta, i to što prije, jel svaka godina, kojom kasnimo silnu štetu nanaša svakom pojedinom.

(Slidi.)

D O P I S I.

Kur d, polovicom Veljače. Davno li Vam se već nejavih iz ovih krajevah. Mislit ćete: il sam se zaboravio rodoljubive svoje dužnosti, il sam se odvinuo od narodne naše svetinje? Ni jedno, ni drugo!

Bunjevačko-šokački rodoljub, vieran Bogu slavenskomu i svojemu narodu, nesmie ni za čas zaboraviti: da mu je sveta dužnost i u istom snu ljubiti rod svoj i nastojati o sreći njegovoj. Pa kad se uvijek ponešto nalazi na površju domovine njegove: čemu sunce sjaje, i čemu se oblaci priote, — to mu je stajati na križoputju narodne sudbine i, uzvišenom k nebu desnicom pokazivati slavensku zviezdu željne sloge na modrom obzorju. Geslo te desnice visoko uzdignut je barjak naše „Vile“, koja lakim krilcem ovoga listka zadahnjuje povjetarcem i dozivlje slavensku momčad u širno kolo bratske uzajamnosti! Tě dahom njenim osokoljen svaki rodoljub sagriešio bi i nebu i zemlji, kad bi se zaboravio dužnosti svoje, a tā jest: malni tudje, nedaj svoga!

Na drugi prigovor budi ponosan odgovor: da će se prije izerpsti bezdna morja i sraziti nebeska obzorja nego li se odlomiti grana neumrla duha moga od one Božanske sve-možne misli, što ju slavenstvu zovemo! Jer bez uvrede i uštrba ičijega prava budi i nam slobodno i riečju i djelom

sizati za uljikom naše divne Slave majke, objimljuće munjevnom brzinom neumrle Atalante drag zavičaj roda slavenskoga!

Ako je istina izkustvom dokazana: da dvostruko ljubi tko u tudjinstvu čami, to se vienac dvostruke ljubavi prama narodu momu savija oko plamenâ srea moga. I neba će i zemlje će nastati, a ta ljubav i preko groba pri stol Božji obsizati, a duh Bogu šaptati: smiluj se, Višnji! mukam braće moje!

Za kušnje i patnje deveterostruka nas čeka nagrada. A onaj bi teško pogriješio, koj bi nadom u Boga posumnjao. Nam valja na dosadašnjoj stazi značaja i istine nepokolebivim postojati; sve više silah i snažnijih kriepostih prikupljati; svoj rod, svoju narodnost i svoju rieč do Boga ljubiti; svetinju praga svoga neoskvrnutu braniti; svedjer pozornim, postojanim i u času kruholomstva odlučnim kraj duševnih bitakah čekati, — i poljeda nam bezsumnjiva!

Ovaj odgovor namijenjen budi još za sad svôj onoj braći, koja me pitaju: dokle će trajati naša borba?

Svim pako prijateljem, i mojim i roda našega, koji me usrećite čestitkom k imendanu i pouzdanostju, da nastavnim usnule „bunj. šok. novine,“ — odvratajući: može bit u boljih okolnostih! — čiskom bratske desnice: srdačna hvala!

VEZIROVA HUNKA.

(Historička pripoviedka.)

V.

Nebojmo se turskih glavah — Odjevenih kožom lavah ;
Jerbo mjesec ništ nehaje, — Kad na njega psoto laje,
Iz stambulske nizine!

Jao si ga onomu narodu, koj broji izrodicah svoje krvi i svojega jezika! Jao si ga onomu puku, medju kojim vrzolo izdajice, pripravni iz svoje ljubja prodati istu košulju svoju! Jao si ga onomu rodu, koj takove guje krvopije mora da trpi u dragoj otačbini svojoj! Njihovom podlostju i lukavostju najposlje i na samu njihovu propast i na propast bezsviestnoga nedužnoga naroda koriste se neprijatelj u najodlučnijih časovih života i smrti narodnje. Nu takav rod, nu takav puk sam sebi ostavljen, nije nikad bio, hvala Višnjoj Providnosti! naš šokački puk. Staj tudje, nedaj svoga! bijaše vazda visoko dignuto geslo slavnih praotacah naših. Iskren i vieran drug imao je u njih i u istoj smrti nepokolebiva pomoćenika svoga; jer je Šokac od pravieka pošten i gostoljubiv, hajan i radin, spor al i dostižan. Pa kad se na dušmana osvetom obori, tjera mak na konac ma mu neostala na ramenu glava. A ništa žalostnijega neima pod suncem do onoga, kad sirotinske narodnje kletve pokreću izdajničkim kostmi u ladnih grobovih! Bilo je to vavieka, a bit će i dovieka. I blago onoj blagoslovljenoj duši, koju do vrhunca vjere i slobode uznoši narod na zlatnih krilih zahvalna srea svoga!

Šokci braćo! samo hrabro i odvažno i pobjeda je naša! Crnu sjemenu muhamedanskomu i našim izdajicam kopajmo kleti grob! Šakac je vikao slobodi; on neće da bude ičij rob! Ovako je od prilike besjedio junačina šokački Jačim Hrvatit u svom domu dana sv. Fabijana i Sebastijana u večer g. 1526., a hiljade sakupljenih Šokacah i Srbah odazivalo se muževnomu glasu njegovomu.

Ovako bi i današ trebalo da besjedi svaki Šokac, Bunjevac, Srbin, Hrvat i Bošnjak ugarski: volim tamni grob, nego li biti ičij rob! Svoga šokačkoga jezika, svoje slavjanske narodnosti, svoje rajске slobode nedam za sve svieta blago! I volim prije umrieti, nego li se šokačkomu mlieku moje mile majke Slavije iznevjeriti! Onda smo poštivani od svakoga! Onda smo vriedni unuci onih praotacah, koji su za krst častni i slobodu zlatnu dično nekoč pali na narodnu groblju polju mohačkoga!

Groblje slavno! davnino draga! koliko smo razstavni od tebe! Bit će skoro 350. godinah, kako te šokačko prauučie sije i preara, te gazí po kostih i krvi neumrlih pradj-

doval svojih! Oni nekoč upućeni, osvievšeni, složni i jaki ustaše na borbu za spas roda svoga, a ti mi kukavno Šokčo, gldjuć koru suha hleba na sirotnom domu svom kano ukleto unesviešeno diete podlažeš vrat jarmu svake samovolje?

Ne! — ljubimče slavensko! ne tako! — Ti si slobodno u Adamu čedo Božje, odkupljeno Božjim Sinom kano i drugi narodi, pa mi vjeruj i ufaj, ufaj i ljubi, ljubi i radi, radi i moli, moli i trpi pa kad kucne čas, stoj na pragu kuće svoje i reci: jedan Bog, i jedan je Šokac! Kanda čujem ove rieči iz ustah nekadašnjega vršenskoga junaka Bože Šimića. — Dok su se ovimi i sličnimi razgovori mienjali govornici oružami naši praotci na dan sv. Fabijana i Sebastijana prije 346. godinah u večer, dogodi se izmed našinacah i turskih vezirov posvud smještenih predstražah ona krvna mohačka sječa, što no ju za Šokce pohvalno upisalo povjestnikovo pero.

Dunaj se zažario krvju. Četvrt Mohača izgorio. Zvona se na toruju crkve sv. križa raztopila. Hiljade kršćanah glavami osvetu platile. Kršćanski stanovi popljackani. Ista nevina dječica u utrobah materujih na mačevih i kopjih prebacivana. Dva oca franjevca uhvaćena, izmučena i u goruču kuću Jačimovu bačena. Sve pako što živo uteklo našlo je zaklonište u okolih dalekih gorskih promlih. 5000 spretnih Turakah nasrnulo iz busije pod samim Selim vezirov i uvili Mohač u tu crnu tugu; a ta se tuga postostručila nesretnim danom Ivana Usjekovca!

Nu duh praotacah naših još nije smalaksao. Sveobći seljački ustanak boreći se hrabro i odvažno svakdje i u svakoj prigodi uspio je na toliko, da iz žestoke sječe na banskom podolju, desivše se na samu sviećnicu, osim Selim vezira nijedan Turčin nije k Osieku odnio žive glave.

Kršćanskom i turskom krvlju natopljena užasna i tužna bijaše svaka poljana. Puka žalost bijaše pogledati svakog selo, svaku sgradu. Jer što nemoglo bježati za borioći gorštaci to je palo žrtvom turske demeskinje. Tim budu brda sela, a njive i polja tužna groblja! Sam Ljudevit Slabi, poslednji kralj ugarski, čujući o tom užasnom prizoru podvoji o čvrstom temelju budinskoga prietola svoga. Kleta ruka Bojanićeva neoprosti ni Silvinovu salašu. On izgori do temelja, a one dvie starice kukavice Janju i Pavliju, pokle je mučio neizrečenimi mukami, pusti Dunavu pod led. Al bježućemnu s Turci palikućami k mjestu smrti Katine na ovu stranu razkoli sreo strelovito zrno Stanka junaka. — Pokoj ti sretna ljubo! pokoj ti mila majko! reče Stanko i iz svega grla zaplakà kano ljuta u procjepu guja. Ah Božo! Bože! ju ostajem dakle sirotan u svijetu? Ah dopusti! da se sastanem što prije svojom nesudjenom otetom zaručnicom i njezinom dobrom majkom! Vodi me Bože, kud je Tvoja sveta volja . . . Tu zaplače gorko tužna duša Stankova, i popusti konju uzde k bregovitoj majiškôj šumi. Blaž.

(Slidi.)

NOVINSKI GLASI.

— Carica Karolina Augusta, pokojnog. Cara Franje udova umrla je 9-e Veljače. Stara 81 god. za života slavljena je kao darežljiva dobročiniteljica.

— Alfred inglezki princ zaručio se s Mariom ruskom vojvodkinjom.

— Vlada je naručila u vinkovačkoj šumi jedan vinski ardiv od 2,000 akovah, namijenjen za bečku izložbu. Ovako će se uvest u sviet dobrotla slavonskih drvah, i umjetnost bačvarah.

— Od Ugarske kraljevinske deputacie, izaslane za Hrvatske poslove sve jednako samo štijemo: da je financiální izbor započeo svoje djelovanje. A kad će se već i dalje maknut?

— Bečki ministari još nikako ne izlaze pred carevinsko viće sa svojom izbornom reformom.

— U Deakovskoj stranki mal ako se nije ukućio duh nejednosti. Jerbo se izdižu članovi koji napadaju instituciu

zkvnh.org.rs

velikih župana, i ministarom bacaju na oči : da se željeznice gradile po volji njihovih odahnika.

— Banatski švabi na vrat na nos uče magjarski, sigurno zato, da pripieće put g. Bismarku u Magjarsku. Švabo je viešt on se okretje poput suncokreta, zna on da ako ovo sunce zadje, da će se njemu rodit drugo.

— Amerika. Ljudi da prahom zaspu oči svojih bližnji, na ovu se navadno pozivaju kao uzor. Al Bog da nas sačuva od one pokvarenosti, koja se utiskala u društvene odnošaje ove države. Novčani zavodi uztrojavaju se brzinom telegrafikom al ovom i buktiraju, pak lahkoimno u propast tiskaju. Iztraga proti „Credit mobilier“ povedena iznela je na vidilo : da su mnogi članovi Kongresa i Senatuša novcom prikupljeni. Svako željezničko društvo nastoji jednog Senatora osvojiti na ovo se silni novac potroši. Njeki Kaldvel 22,000 dollara je platio suparniku da od stupa, tomu je naravno kakva družina u žep metnula, stvari su ovo obće poznate, ipak se nemogu zakonom prgoniti, jerbo je nevaljanost vieštia od zakona.

— Amadcu je dosadilo Španjulsko kraljevsko priesolje, glasa, se da je svietlo dostojanstvo položio u ruke koretosa sabora. A ovaj kani nametnit narodu republiku.

S V A Š T I C E.

— O božiću nestalo je
Moje žene Kate, —
Tko ju najde i zadrži —
Ima dukat plate!

— Kad sam se oženio, reče netko, tako sam begenisio svoju ženu, da ju malo nisam pojiio ; a sad mi je žao, što onda nisam tog učinio!

— Kad su se Francezi, branioei pape, vozili na galiji iz Rima u Marsilj, upitao je Talijan podrugljivo jednoga : kako izpovieda papa ? Evo ovako ! viknu Francez, ošinuv ga preko usnih.
Blaž.

G A Z D A L U K.

Kako se timari živad ob zimu ? Kad naši Šokei jutrom i večerom običaju hraniti i poжитi marvu, nije jim ni na kraj pameti opomenuti bābe reduše i kuharice, da i kukavnoj peradi bace po koje zrnce ; jer nesamo ljeti već i zimi tečna je kokošja čorbica, hranjivo svježe jajce, osobito po selih, dje nema mesare, štacuna (dućana) i čifutske kramarije.

Suvišno je istom dokazivati potrebu jajacah. Ta bez jajeta nit je valjan rezanac, nit trganac, nit gužvara, nit ikoje tiesto. Tē vriedna domaćica potroši na dan najmanje troje četvero jajah za jedan sočan obrok.

A dje je ono, kad pastirčetu valja u postae dane dat u torbicu il sirca ! nuz suh krušac po koje jajce smoka. Žalostna je dakle domaćica, kojoj kućegazda nepriskrbi doživu kravicu ; a još žalostnija mora da bude, kad nemože ni za varivo, ni za prživo, ni za tiesto, ni za kajganu (pražetinu) nasmaknuti svježih (frižkih) jajah.

Tomu je ona sama kriva. Zašto ? Evo zašto !

Osīm što svaka domaćica Šokica imala bi si za diku smatrati, ako joj je puno dvorište (avlija) živadi : gusakah, purah, domaćih kokoših i pietlovah, kokinkinah, pilićah, pačićah, i t. d. — tako isto morala bi joj svaki dan preko zime dvaput dati zrna za zobjanje. Pa ako nema zrna, ni trave, ni niakva zelenja, valja da peradi kojput dade ma kakovu jelovna mesa ; jer kukavnu živad nemori samo zima, već i glad. Ljetom nadje ona i zrnce, i crvče i korečak, — al daj mi se tog ob zimu, kad je sve podsnično i smrznuto.

Kraj takove hrane valja da domaćica skrbi za svježu vodu, što ju pijucka perad. Ta kad gukne kapčicu, pogledne k nebu, pa hvati i Bogu i svojoj dobrotvorki !

Ako pako ni toga nema bāka, onda neka stuca košćice ; školjke čovječja jestiva, nek joj baci pieska finijega i grubijega (šljunak zvanoga) i dade na užitak nuz koj od rečenih jedjekah. Pa tada će bit i ob zimu jajah i kući na hasnu i pijaci na prodaju !

Hrana je dakle prvo tomu uslovje.

Drugo je uslovje : da živad nebude izvrgnuta zimi, kiši, sniegu i vjetrovom ; nenocuje po krovovih i stablih. Gusinjak, kokošinjak i t. d. treba da sunašeo ogrijava i da u njih toplina vlada, te vraća njihova (ako ne prozoreci) da su k južnoj il zapadnoj strani sunca obrnuta.

Kokošinjak je najbolje sagrađiti nuz konjušnicu (štalu) tako ovisoko, da pod njega konjsko djubre može bacati. To se djubre (gnoj) hitro izpariva i pruža peradi dovoljnu toplinu. A da živad neuzmora i smrada djubrištna srkati, treba djubre svaki treći dan ozgor posuti sadrom (gipsom). Tim je zdravija perad, a snažnije i djubre, iz koga će živad čeprkati konjskim želudcem neprokuvano zrnje.

Ako živad boluje s guše te nejede, treba joj dati na dan poldrug oke bjeljuštna bibota, mal u vodi razpuznute zemičke i friške vode za pitje. Tako će ogladniti i ozdraviti.

Ako perad s hunjkavice šmrče, podaj joj koštane mūke (t. j. kostiu brašno iliti u prah stućene) pol kašičice vodom smiešane. Jer u toj hunjavici nese jaja bez tvrde lupine. A s takva lieka ozdravljena uesti će dobra jaja, s tvrdom lupinom.

Ako pako živad pati s nazebnih crievah, kupi u lje-karni Doverova praha, pa joj dnevice podaj po polak praška, tad brkom noža zahvati stucane stipce (modra kamena) i smiešaj ju s vodom živadi za piće ; a kraj toga hrani ju suhom hranom i drži ju u toplu. Pa k tomu odreži joj otraga pera, da se na njih negomila živadsko djubre, — i vidit ćeš da će ozdraviti.

Ako su živadi grčevite (stegnute) noge, što biva osobito kod kokinkinah, neka ih bāka svaki dan riba droždjenicom (t. j. rakijom s droždja pečenom), i uvije u kućine.

Tako će imati i zdrave živade i dosta jajah, koja su danas vrstna, al i skupa.
Blaž.

TRGOVINA I OBRTNOST.

CINA RANE. Budimpešta 14. Velj. Žito ban. 81 fn. 6 f. 90—95 n. 86 fn. 7 fr. 45-55 n. tisans. 81 fn. 6 fr. 95 n. 7 f. 5 n. 86 fn. 7 fr. 55—60 n. Budimpest 81 fn. 6 f. 90—95 n. 87 fn. 7 fr. 45—55 n. Stolno-biogr. 81 fn. 6 fr. 95 n. 7 f. 5 n. 87 fn. 7 fr. 55-60 n. — Raž 75—80 fn. 3 fr. 95 n. —4 fr. — Ječam 66—68 fn. 2 fr. 50—65 n. — Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—80 n. — Kukuruz banat. 82 fn. 3 fr. 55—65 n. — Proja 82 fn. 2 fr. 80 n. —3 fr. car. mž.

Novac. Dukat cars. 5 fr. 12—14 nov. 20 frank 8 fr. 66—68 nov. Srebro na 100 fr. 7 fr. 75 n. —8 fr. 25 n.

Visina vode dunavske.

Budimpešta 14-og Veljače : 5' 0" nad 0. razto.

Pozun 14-og Veljače : 2' 0" nad 0. "

Vrieme : pomalo se mrzne.

Poruke uredništva

Zagreb : G. M. N. i u Garu G. St. B. učitelju. Primito srdačnu hvalu na vašoj rodoljubivosti, kojom naš List tako uspješno podupirete, i Vili ulazak u vašoj okolici na sve strane spremate. Bože daj više ovaki sviestni rodoljuba, i prokrēće se put pučkoj svietlosti, za kojom naš rod čeka; koliko bi učitelji, i svećenici bačevanski, i baranjski mogli učiniti ! al pramen njihove ljubavi, nikako do nas nedopira. Kurd knjige ja već pridana a Spisi će se nasukivat. Djakovo 8. prigriće je Vila. — Baja : G. P. Zato jel i više usta želu jisti. Malen je prostor, valja nam se slagat, da svakom siromaku dotekne mjestanca. Poslidnje neima obće važnosti, pogriška može se izpraviti.